

spolku. 1908. Str. 340. Cena K 3'40. Letos je minilo 60 let, kar je umrl patrijarh slovaške književnosti, Ján Hollý. Da se ta šestdesetletnica primerno proslavi, so izdali „Básne I. Hollega“, ki so jih slovaški čitatelji pozdravili z veseljem. Stara izdaja teh pesmi je bila že bibliografična redkost. Hollý je pisal svoje pesmi v zahodno-slovaškem (trnavskem) narečju in pri naj-novejši izdaji je ostal jezik Hollega neizpremenjen, kar je povsem prav, ker to narečje itak vsak Slovak lahko razume. Izpočetka bo marsikomu delala težavo takozvana predklasična oblika pesmi, zakaj Hollý je bil klasično izobražen mož, ki je pisal svoje pesmi v heksametrih, distihih in Horacijevih grško-latinskih verzih, toda čitatelj se hitro navadi in potem najde sladko zrno resnične, prave slovaške poezije, najde bogato izvirno misel in sijajno domišljijo slovitega pesnika.

Fr. Štingl.

05960

Iz drugih književnosti.

P. Moritz Meschler: **Gesammelte kleinere Schriften.** Zweites Heft. Leitgedanken katholischer Erziehung. Freiburg i. B. 1909.

O vsakem predmetu narašča sedaj literatura skorajda brez konca in kraja. Samo v eni stroki ne samo, da ne napredujemo — vsaj po temeljitosti in globokosti napisanih del ne — ampak celo zaostajamo za preteklostjo, namreč: asketični literaturi. Tako da se moramo še večinoma posluževati starih in častiljivih, dasiravno včasih zastarelih spisov davnih asketičnih pisateljev: Rodrigueza, Leonarda a Porto-Mavriškega, Alfonza Ligvorija, Scupolija itd.

V prvih vrstah modernih asketičnih pisateljev, ki dobro tekmujejo s starimi, svetovnoznanimi, častiljivimi

imeni, je p. M. Meschler, katerega knjige: „Življenje Kristovo v premissljevanjih“, „Božji Zveličar“, „Darovi sv. Duha“, „Pobožnost k presv. Srcu Jezusovemu“ itd. so v marsikaterih rokah. Ker je treba zlasti pri izbiri

KNEZ METTERNICH
avstrijski državni kancelar

asketičnih knjig biti jako previden in se ravnati po načelu „timeo lectorem unius libri“ — ne kupovati cel kup knjig, ki se potem malo rabijo in nimajo nobene posebne vrednosti — ampak malo knjig, ki te bodo pa spremljale skozi življenje — priporočamo zlasti spise p. Meschlerja S. J. in pozdravljamo z veseljem izdajo njegovih „Drobnih del“.

To in ono.

Slovenske srednje šole. Poslovenjevanje srednjih sol na Kranjskem napreduje v kljub vsem zaprekam. Učne knjige so s pomočjo deželnega odbora že večinoma dotiskane; na čelu vsem zavodom je v tem oziru knezoškofijska gimnazija v Št. Vidu, ki je pospešila vpeljavo slovenskega učnega jezika. V kratkem postane tudi ljubljanska doslej nemška realka dvojezična; občinska realka v Idriji je letos podržavljena.

Slovensko gledališče. 2. t. m. se otvori gledališka sezona. Prva dramska noviteta bo Michaëlisova drama „Revolucijska svatba“; prva ljudska predstava bo uprizoritev Nestrojeve burke „Utopljenca“, prva operetna noviteta Fallova „Dolarska princesa“, prva operna noviteta pa d'Albertova „Nižina“. Ker je opera „Nižina“ v pevskem in zlasti orkestralnem oziru izredno težka, se uprizori kot prva opera v novi opremi in s pomnoženim zborom opera „Lohengrin“.

O „Srbih na Kranjskem“ poroča dr. Niko Zupanič „Srpski kraljevski akademiji“. Srbom prišteva prebivalce Marindola, Bojance in Žumberčane. Bil je poslan od „Narodnega Muzeja“ v Belgradu, da prepotuje te kraje in najde

kake „srbske“ posebnosti v antropološkem ali arheološkem pogledu; kakor priča njegovo poročilo, ni našel ničesar.

Poljskemu pesniku Mickiewiczu postavijo spomenik v Parizu, koder je živel Mickiewicz dalj časa v pregnanstvu. V Parizu obstoji že majhen „Mickiewiczzev muzej“, ki hrani spomine nanj.

Petstota predstava „Prodane neveste“ v Narodnem divadlu v Pragi dne 8. avgusta t. l. dokazuje, kako je priljubljena ta Smetanova opera. Prvič so predstavljali „Prodano nevesto“ v Pragi l. 1866.

Reforma ruskih bogoslovnih akademij se začne. Sveti sinod je začel nastopati proti „modernistom“. Odpuščenih je več profesorjev, drugi so se morali zavezati, da ne bodo poučevali v liberalnem duhu. Za bogoslovne spise je poostrena cenzura. Med pravoslavne bogoslovce je bilo zašlo mnogo protestantskega duha z nemških vseučilišč, in tega hoče Sveti sinod sedaj omejiti. „Novoje Vremja“ je nazvalo bogoslovne akademije ruske „ognjišča radikalnega demokratizma“. Državno pravoslavje, ki se smatra kot poklicano oporo absolutizma, je seveda nastopilo proti takim liberalnim tendencam.